

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 21CoP/2/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8519201697
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 01. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Antónia Kandravá
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8519201697.2

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Antónie Kandravej a členov senátu JUDr. Elišky Wagshalovej a JUDr. Ingrid Kalinákovej v rodinnoprávnej veci starostlivosti súdu o mal. R. P., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom XXX XX U. XXX, dieťa rodičov: otca - U. P., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. XX, P. M. F. a matky - I.. L. P., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom U. XXX, právne zastúpenej JUDr. Mariánom Gelenekym, advokátom, so sídlom Garbiarska 20, 064 01 Stará Ľubovňa, v konaní o nariadenie neodkladného opatrenia, o odvolaní matky proti uzneseniu Okresného súdu Stará Ľubovňa č.k. 4P/152/2019-20 zo dňa 12.12.2019 takto

rozhodol:

- I. Potvrdzuje uznesenie.
- II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.
- III. Dáva podnet súdu prvej inštancie na začatie konania o dočasnú zmenu úpravy styku.

odôvodnenie:

I. Predmet konania

1. Matka sa podaným návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia domáhala zákazu styku otca s maloletým R., a to počas trvania výchovného opatrenia, podľa ktorého bola účastníkom uložená povinnosť podrobiť sa odbornému psychologickému poradenstvu v ambulancii klinickej psychológie, P. A. - U. K., P., M.. Y.. F. X, P. A. v rozsahu minimálne 10 konzultácií. Návrh odôvodňuje tým, že mal. R. otcove návštevy odmieta a má neustály stres a strach z týchto návštev, čo môže ohroziť jeho zdravý psychický vývin. Mal. R. napriek jej snahe a presvedčaniu sa s otcom stretnúť odmieta, nevidel svojho otca viac ako rok a pol, otec nejavil o neho záujem, nestretával sa s ním a spôsob jeho konania tým, že príde k dverám, zazvoní, dá príkaz, aby s ním šiel vonku a keď nechce hneď vzápätí volá policajnú hliadku, má veľmi negatívny dopad na syna.

II. Obsah napadnutého rozhodnutia

2. Okresný súd Stará Ľubovňa ako súd prvej inštancie (ďalej aj ako „súd“) napadnutým uznesením rozhodol, cit.:

„I. Súd návrh matky mal. dieťaťa na nariadenie neodkladného opatrenia zamietla. II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania“.

3. Rozhodnutie odôvodňuje tým, že matka neosvedčila akútnu potrebu zákazu styku otca s maloletým R., ktorý môže nastať len vo výnimočných prípadoch. Súd dáva do pozornosti, že aj napriek skutočnosti, že vzťah medzi maloletým dieťaťom a otcom maloletého dieťaťa je naštrbený z dôvodu, že otec nerealizoval styk s mal. dieťaťom dlhšiu dobu, úplne vylúčenie styku otca s mal. dieťaťom by nebolo v jeho záujme, pretože obidvaja rodičia hrajú v živote dieťaťa dôležitú rolu a vylúčením styku otca s

mal. dieťaťom by došlo k úplnému odcudzeniu. Konštatuje, že za takejto situácie vyvstáva nevyhnutnosť zlepšiť komunikačné schopnosti a uvedomenie si spoločnej rodičovskej zodpovednosti za harmonický vývoj maloletého dieťaťa. Z uvedených dôvodov súd návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol.

4. Svoje rozhodnutie odôvodňuje s poukazom na ustanovenie § 324, 326, 327, 328, 329, 336 CSP, § 9 CMP.

5. O trovách konania rozhodol podľa § 52 Civilného mimosporového poriadku.

III. Obsah odvolania matky

6. Proti uzneseniu podala odvolanie matka. Navrhla napadnuté uznesenie zmeniť a nariadiť neodkladné opatrenie. Súd prvej inštancie nezohľadňuje tú skutočnosť, že mal. R. nevidel otca viac ako jeden a pol roka a túto situáciu zapríčinil práve otec dieťaťa, ktorý ho nenavštevoval a nejavil oňho záujem hoci sa s ním stretnúť mohol. Otec mal. R. svojím rozhodne nevhodným správaním a privolávaním polície pri každom stretnutí len znásobuje napätie v celej situácii, čo rozhodne negatívne vplýva na mal. syna. Prvoradou úlohou je riešiť danú situáciu spočívajúcu v tom, aby znovu došlo k obnoveniu vzájomných vzťahov najmä medzi synom a otcom, a to formou podrobenia sa odbornému psychologickému poradenstvu a na základe výsledku tohto konania môže dôjsť k obnoveniu vzájomného kontaktu s otcom dieťaťa. Dňa 14.12.2019 mal. R. uvidel otca a za ním policajtov, dostal šok a samozrejme odmietol s otcom ísť preč. Následne otec podal ďalšie trestné oznámenie na matku pre marenie výkonu rozhodnutia a pre týranie blízkej a zverenej osoby. Otec svojím konaním týra nielen mal. Syna, ale aj matku a situácia sa graduje. Skutočný problém vidí v tom, že pokiaľ nebude prerušené stretávanie otca s mal. synom na čas do úspešného absolvovania výchovného opatrenia na základe návrhu Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, odbor sociálnych vecí a rodiny, budú ďalšie návštevy otca v prítomnosti policajnej hliadky spôsobovať stále väčší strach a stres mal. R.. Navrhuje zákaz styku len počas doby trvania neodkladného opatrenia o uloženom výchovnom opatrení.

IV. Hodnotenie odvolacieho súdu

7. Krajský súd v Prešove (ďalej aj ako „odvolací súd“) v rámci kompetencií vyplývajúcich z ust. § 2 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“), v spojení s ust. § 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) preskúmal napadnuté rozhodnutie podľa zásad uvedených v § 62 a nasl. CMP, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario a zistil, že odvolanie matky nie je dôvodné.

8. Úvodom odvolací súd poznamenáva, že v preskúmanom prípade rozhoduje o odvolaní proti uzneseniu o zamietnutí návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia. Rešpektujúc znenie ust. § 329 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 2 ods. 1 CMP, odvolací súd umožnil otcovi, ako aj ustanovenému kolíznemu opatrovníkovi, vyjadriť sa k podanému návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia.

9. Otec k návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia vecne argumentoval bránením matky v jeho styku s mal. R.. Taktikou matky je izolácia otca zo života mal. syna. Matka mu nikdy neumožnila styk s malým R., aj napriek rozhodnutiu súdu o stretávaní sa otca so synom. Tel. hovory účelovo marí, nedovolí mu vyzozprávať a núti malého R. klamať. Hovory sú prerušované. Nezúčastnil sa žiadnej konzultácie u L.. U., respektíve L.. Q., nebol predvolaný, ani sám o konzultáciu nežiadal. Daný stav sa návštevami psychologickkej ambulancie U. s.r.o. ešte zhoršuje a nie je k danému stavu nijako nápomocná.

10. V nadväznosti na uplatnené odvolacie námietky matky, uvádza odvolací súd nasledovné.

11. Neodkladné opatrenie je možné nariadiť aj v prípadoch týkajúcich sa starostlivosti o maloleté deti za predpokladu, že pomery maloletého je nevyhnutné upraviť bezodkladne; z tohto hľadiska je potrebné skúmať aj záujem maloletého dieťaťa na nariadení navrhovaného neodkladného opatrenia, ktorý bude daný predovšetkým vtedy, ak tento záujem maloletého bude narušený alebo ohrozený v prípade absencie bezodkladnej úpravy jeho pomerov. Účelom neodkladných opatrení vo veciach maloletých je poskytnutie aj preventívnej ochrany ich právam a záujmom ešte pred ich porušením či ohrozením. V konaní starostlivosti súdu o maloleté deti pri nariadení neodkladného opatrenia je súd v

záujme maloletého dieťaťa povinný starostlivo uvážiť, či sú pre také opatrenie splnené všetky zákonné podmienky.

12. Je potrebné poznamenať, že nariadenie predbežného opatrenia (neodkladného opatrenia) je dôvodné iba za situácie, ak je potrebné bezodkladne vyriešiť situáciu, v akej sa maloleté dieťa ocitlo (porov. uznesenie Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I ÚS. 347/06).

13. V prvom rade aj odvolací súd navrhované opatrenia o absolútnom zákaze styku otca so synom považuje za neprimerané. Absolútny zákaz styku je výnimočným riešením a vážnym zásahom do výkonu rodičovských práv a povinností, ktorý môže byť odôvodnený len okolnosťami na strane dieťaťa. Tieto musia byť natoľko závažné, že ochrana záujmu dieťaťa vyvolala potrebu zakázať prirodzený kontakt.

14. Vychádzajúc zo zákonných ustanovení Zákona o rodine a judikatúry súdov je zákaz styku rodiča s dieťaťom považovaný za vážny zásah do práv a právom chránených záujmov maloletého dieťaťa, ako aj jeho rodiča. Každý takýto zásah musí byť preto náležite dôvodný, pretože v dôsledku zákazu styku môže dôjsť k ďalšiemu ochladeniu citových väzieb medzi rodičom a dieťaťom a prehĺbeniu narušenia vzájomných vzťahov, pretože sa ním rodičovi celkom odoberá právo stykať sa s dieťaťom, a to akýmkoľvek spôsobom. Vo výnimočných prípadoch, pokiaľ to vyžaduje záujem maloletého dieťaťa a všeobecný súd styk rodiča s maloletým dieťaťom zakáže, musí byť jednoznačne v súdnom konaní preukázané, že takýto postup je v záujme maloletého dieťaťa. Spravidla ide o prípady, keď oprávnený rodič styk s maloletým dieťaťom zneužíva takým spôsobom, že to má priamy negatívny vplyv na zdravý vývin maloletého dieťaťa. Z pozitívneho záväzku štátu na poli ústavnej garancie a ochrany rodičovstva a rodiny vyplýva, že všeobecné súdy majú za povinnosť procesnými prostriedkami, ktoré im zveruje slovenský právny poriadok vytvárať predpoklady pre narovnanie narušených vzťahov medzi rodičmi a deťmi vrátane prostriedkov donútenia, ak môže takéto opatrenie viesť k sledovanému cieľu a ak je primerané. Jediným kritériom pre vyslovenie zákazu styku rodiča s dieťaťom je aktuálna nevyhnutnosť takéhoto opatrenia a záujem dieťaťa, z ktorého táto nevyhnutnosť vyplýva. Zákaz styku rodiča s maloletým dieťaťom autoritatívne vyslovený súdom, najmä ak nezneužil rodič svoju rodičovskú zodpovednosť, by malo byť podľa názoru Ústavného súdu krajným opatrením. (porovnaj ÚS SR III. ÚS 665/2014 zo dňa 26. júna 2016).

15. Jediným kritériom pre vyslovenie zákazu styku rodiča s dieťaťom je aktuálna nevyhnutnosť takéhoto opatrenia a záujem dieťaťa, z ktorého táto nevyhnutnosť vyplýva. Zákaz styku rodiča s maloletým dieťaťom autoritatívne vyslovený súdom, najmä ak nezneužil rodič svoju rodičovskú zodpovednosť, by malo byť podľa názoru Ústavného súdu krajným opatrením (porovnaj ÚS SR III. ÚS 665/2014 zo dňa 26. júna 2016).

16. V prejednáwanej veci však nie je možné prijať záver o tom, aby bol ohrozovaný zdravý vývoj mal. R. v dôsledku tvrdeného matkou konania otca natoľko, aby došlo k zákazu styku. Vážne zistenie je, že maloletý sa s otcom nestretáva, uplynula už pomerne dlhá doba od kedy sa styk riadne realizoval. Pokiaľ je maloletý R. svedkom príchodu policajnej hliadky, konfliktu rodičov, bez pochyb nie je to príjemné pre tak malé dieťa, ktoré je vystavené nepríjemným situáciám a je tak nútené im čeliť. Nežiaduci stav medzi rodičmi a dieťaťom vyplýva už aj z prijatého opatrenia súdu v podobe výchovného opatrenia.

17. Z tvrdení matky a zhrnúc zistené okolnosti danej veci a poznatky k danej rodine z iných konaní vyplýva, že reálne po dlhšiu dobu nedochádza k stretávaniu sa R. s otcom. Matka poukazuje na obavy a prejavnený nezáujem syna o otca a obavy zo stretávania sa s ním. Otec popiera tvrdenia matky a má za to, že matka nechce, aby syn bol v kontakte s ním a iba poukazuje na to, že je to synove želanie. Skúmajúc najlepší záujem mal. dieťaťa v zmysle demonštratívnych kritérií, vymedzených zákonodarcom v čl. 5 Zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o rodine“) odvolací súd vzájomne komparuje záujem dieťaťa na stabilite a bezpečnosti výchovného prostredia, zdravom fyzickom a duševnom vývine, ktorý sa však v preskúmanom prípade dostáva do vzájomného konfliktu so záujmom dieťaťa na vytváraní podmienok na rozvoj citových väzieb s oboma rodičmi.

18. Matka namieta závery súdu o nesprávnom vyhodnotení najlepšieho záujmu dieťaťa, pokiaľ nenariadil dočasné opatrenie v podobe zákazu styku otca s maloletým. Požadované opatrenie považuje za nevyhnutné vzhľadom na jeho súčasný postoj a obavy z otcovho nevhodného správania.

19. Odvolaciemu súdu je z jeho úradnej činnosti známe viacero súdnych konaní ktoré sa dotýkajú maloletého R.. Súd prvej inštancie na ne poukazuje vo svojom rozhodnutí, ide o viacero skončených, ale aj prebiehajúcich súdnych konaní. Svedčia o tom, že doposiaľ k žiadnej rodičovskej dohode o úprave styku nedošlo, styk je upravený súdom, nedochádza k nemu podľa rozhodnutia súdu, vzťahy sú konfliktné a boli prijaté opatrenie na zlepšenie komunikácie medzi rodičmi a maloletým dieťaťom. Naposledy súd prvej inštancie uznesením č. k 2P 222/2019-28 zo dňa 12.12.2019 nariadil neodkladné opatrenie a nariadil rodičom mal. R. a mal. dieťaťu povinnosť podrobiť sa psychologickému poradenstvu v ambulancii klinickej psychológie, P. A. - U., P. M.. Y. F. X, P. A. v rozsahu minimálne 10 konzultácií. Vymedzil jeho trvanie do právoplatného skončenia konania vedeného na tomto súde pod sp. zn. 4P 142/2019. Už v roku 2018 došlo k realizácii opatrení SPO a SK pre ÚPSV a R v P. A. pomocou občianskeho združenia M., K. M. v U. na zefektívnenie komunikácie medzi rodičmi a na usmernenie rodičov a príbuzných mal. R. k nevtáhovaniu dieťaťa do ich vzájomných konfliktov, podporu spoločnej starostlivosti a nekonfliktného styku dieťaťa s oboma rodičmi. Aktivity voči rodine boli pozastavené do času, kým otec mal. R. bude schopný aktívnej participácie pri výkone ich aktivít. Zistenia vyplývajú a sú známe odvolaciemu súdu z konania vedeného pod sp. zn. 24CoP/82/2019.

20. Zákaz styku rodiča s mal. dieťaťom je však prostriedok ultima ratio, slúžiaci na ochranu najlepšieho záujmu mal. dieťaťa. Navyše predmetné opatrenie by bolo kontraproduktívnym aj v tom smere že, na základe prijatého opatrenia vo forme uloženého výchovného opatrenia má dôjsť k nastaveniu vhodnej komunikácie aj medzi otcom a synom a musí tak logicky dochádzať k stretávaniu sa syna s otcom. Zákaz styku tak nie je vhodným opatrením.

21. V prejednáwanej veci však nie je možné prijať záver o tom, aby bol ohrozovaný zdravý vývoj mal. R. natoľko intenzívne, aby bola zistená nevyhnutnosť požadovaného opatrenia v podobe zákazu styku. Odvolací súd vzhľadom na vyššie uvedené dôvody potvrdil napadnuté uznesenie ako vecne správne podľa § 387 ods. 1 CSP.

22. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle ust. § 52 CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak. Odvolací súd zároveň nevzhladol dôvod, pre ktorý by bolo spravodlivé priznať náhradu trov konania niektorému z účastníkov v zmysle ust. § 55 CMP.

23. Závery dôkazov istotne však dovoľujú prijať záver, že vzťah dieťaťa s otcom je nutné revitalizovať, postupne budovať vzťah, nájsť vhodnú formu a opatrenia pre vytvorenie priaznivých podmienok pre styk a nie styk zakázať. Je však vzhľadom na vzniknutú situáciu nutné vyhodnotiť momentálny postoj maloletého R. z hľadiska odmietania otca a styku s ním a zistiť reálne dôvody jeho rozhodnutia a správania, čomu môže napomôcť aj uložené výchovné opatrenie súdom. Vzhľadom na už prijaté výchovné opatrenie javí sa ako potrebné nastaviť aspoň na čas počas realizácie uloženého výchovného opatrenia iné podmienky styku. Z týchto dôvodov odvolací súd podáva súdu prvej inštancie podnet na začatie konania o dočasnej zmene úpravy styku otca s maloletým R.. Vecou súdu bude vyhodnotiť dočasnú potrebu zmeny styku aspoň počas doby trvania uloženého výchovného opatrenia, zväžiť otázku odbornej pomoci pri styku.

24. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolaateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).